

480 - BLACKOUT 2003 - שיעור**What If It Happened 4 P.M. ערב שבת?****I. השאלות**

(א) אם מותר להדליק פנס הבזקה (flashlight) מערב שבת לטלטל אותו בחדרי הבית כשבת שלא יכשל באפלה - עיין באג"מ (ה - כ"ג) דכלי חשמל הגם שפועלים ע"י החשמל ומחוכרים להחשמל ואפילו מנורת חשמל למעשה אינם מוקצים בשבת ומותר לטלטלם אלא א"כ הם כלים שעושים בהם מלאכה אבל אם פעולתם אינם מלאכת שבת אין להחשיבם כמלאכתו לאיסור מחמת שמקבלים כוחם ע"י דבר האסור כמו חשמל דדבר שמלאכתו לאיסור פירושו דבר שעושים בו איסור ולא דבר שנעשה ע"י איסור ורק צריך להיזהר שלא להפרידם מחיבורן להחשמל ואם אחד רוצה להחמיר לעצמו מותר הגם שאני בעצמי (רב משה) אינני נוהג כן להחמיר אך יש לידע שדינו לכל הפחות ככלי שמלאכתו לאיסור דמותר לטלטל גם נר חשמל לצורך גופו ומקומו אמנם אפילו דמעיקר הדין מותר לטלטלו אכן כיון שיש בו אור חשמלי יש מקום להחמיר אטו דאתי לאחלופי בנר של אש (אג"מ ה - כ"ז - ל"ז) וליכא חשש דשמא יכבה דאל"ה לא היה לנו שום צד להתיר שימוש בכלים הפועלים ע"י חשמל ולכן ה"ה בפנס הבזקה יש להתיר ולכאורה אין צריך להחמיר אטו נר הדלוק כיון שיש חשש של הזיקה דרבים וע"ע באג"מ (ז - ח"ט - ה) דכל כלי חשמל כשעון ומנורה דינו ככלי שמלאכתו לאיסור ודעתו שם שלא גרע מזה וכ"ש בנ"ד דכיון דהוא באופן שא"א לנתקן לא נאסרו ומותר אפילו שלא לצורך גו"מ והעיקר כמו שכתב האג"מ (ה - כ"ג) דהוי ככלי שמלאכתו להיתר ובכל אופן אינו חמור יותר מכלי שמלאכתו לאיסור ולכן יש להתיר בנ"ד וטוב לכסות הכפתור

(ב) אם מותר לתקן מכונית חשמלי כגון מזגן (a/c) או כלי בישול כגון מיחם או קראק פאט דכשידלק החשמל בשבת יהנה מהבישול או מהקירור בשבת - עיין ברמ"א (ר"ג - ה) דנכרי מושיבין הקדירות אצל תנור בית החורף או עליו ומבערת השפחה אח"כ התנור דאין עיקר כוונת הא"י בהיסק רק לחמם הבית ולא לבשל הקדירות ולכן יש להתיר ג"כ בנ"ד אפילו ע"י ישראל דהכל נעשה מערב שבת והפעלת החשמל נעשה בשבת ע"י נכרים ורוב נכרים ועוד עיין בשש"כ (ל"ז - ט"ה קט"ד) דיש להתיר בנ"ד אפילו ע"י טכנאים יהודים שמתקנים את הקלקול דמתקנים גם עבור החולים שיש בהם סכנה שבעיר והרי זה חשיב כפורס מצודה להעלות תינוק מהנהר וגם צד דגים ורבו הסוברים שמותר גם לכויין לצוד אותם וכ"ש ע"י נכרי שנעשה המלאכה לרוב נכרים ועוד עיין בציץ אליעזר (ז - ט"ז) מעשה בהחתם סופר במופלגי תורה דפ"פ דמייין שעמדו ללמוד תורה בליל שבת והעריכו להם ערב שבת עצים דקים והעמידו עליהם קדירה של קאווע ושמר תחת העצים לונט והדליקו בערב שבת בקצה האחרון שלה ובליל שבת קודם חצות נגעה אל חוט גפרית ונדלק והתיר באופן זה להיאנות מהקאווע וכ"ש בנ"ד

ג) אם יש חיוב לצאת מביתו להיות במקום אחר שיש חשש דג"כ אין לו חשמל ואין זה כבוד שבת להיות בביתו באפלה ולכאורה כיון שיש רק חשש ואין זה דבר ברור אין זה זלזול בכבוד שבת ואם היה דבר ודאית ואין בו טירחא יתירה יותר טוב לבקר אחרים והכל תלוי בהמצב לכל אחד ואחד ואין אנו יכולים לפסוק פסק כללי לכל הציבור

ד) לכאורה היה יותר טוב להתפלל בע"ש במנין מוקדם אפילו לאלו דאינם רגילין בכך משום דאינו כבוד שבת לאכול בבית שאינו מאירה טובה אמנם לצאת להרים בערב שבת ויש חשש שיחשיך בדרך בודאי אסור לעשות זה שעיקר כבוד שבת הוא שמירת שבת

ה) לומר לנכרי להדליק המזגן בשבת - עיין באג"מ (י"ד ג - מ"ז - ז) דאסור לספר להנכרי שהוא חם מאד בבית ואסור מטעם שנהנה ממלאכה שעשה הנכרי בשבילו ולא דמי למה שכתב המ"ב (ע"ז - ע"ו) דהתם הקריאה היה יכול גם בלא מלאכת הנכרי אף שהיה בדוחק ובקושי ודמי לכשמבשל עבורו דודאי יכול להיות גם בלא אכילת דבר שבישול בעדו וכן יכול להיות איזה שעות בחדר קר ומ"מ היה אסור אי לאו דהכל חולים אצל צנה ע"ש

ו) להביא גֶנְרָטוֹר להפעיל החשמל ביום שפסק החשמל וגם לשבת אם זה נחשב חסרון בבטחון לכאורה אין זה חסרון בבטחון לתקן האור ע"י הגנרטור ולהפך זה נקרא מצוה גדולה שלא ישל בחשכה או שיהיה אור ואויר קר לכבוד שבת אמנם לבנות ארמון (palace) כמו שיחידים עושים ונותנים הון רב ליפות בתיהם לזה יש לומר שאסור משום חסרון בבטחון שיבוא משיח במהרה בימינו

ז) בשעה שזרם החשמל מופסק מותר להוציא את התקע מן השקע כדי שהאור לא יידלק עם חיבורו מחדש של זרם החשמל אלא שיש לעשות כן כלאחר יד (שש"כ יג - כ"ח עפ"י שו"ע ע"ח - ח) כי רק גורם שלא יידלק האור וגם להחזו"א אפשר דאין כאן בנין וסתירה

ח) יש מתירים בשעת צורך גדול אף להכניס את התקע להשקע כלאחר יד כדי שהאור יידלק עם חיבור זרם החשמל דהוי רק גרמא ועיין עוד באג"מ (י"ד ג - מ"ז - ד) דמשמע דהוא איסור דאורייתא

ט) להושיב הקדרות על התנור בשבת אפילו קודם ההיסק אסור דהו"ל כאחד נותן הקדרה ואחד האור דהראשון פטור אבל אסור משא"כ באמירה לא"י בתנור בית החורף מותר דהא עיקר כוונתו הוא לחמם הבית לומר לנכרי להושיב הקדרה על תנורים שלנו ג"כ אסור